

STICHTING OUDE
BEGRAAFPLAATS GOUDA

Nieuwsbrief Stichting Oude Begraafplaats

Nieuwsbrief 3

Jaargang 2

Stichting oude begraafplaats

voorjaar 2001

Voorwoord

De derde nieuwsbrief van onze stichting. Met o.a. reacties op het artikel over de Duitse soldaten. Een nieuwe rubriek, boekbesprekingen, en de data voor de nieuwe activiteiten van de stichting.

Duitse Soldaten

Er zijn tientallen reacties gekomen op ons artikel in Nieuwsbrief 2, over de 31 Duitse soldaten, die in Gouda begraven lagen. Het gaat te ver om alle reacties te behandelen. Er waren bovendien ook wel enige tegenstrijdige reacties, met name over de plaats waar de graven lagen. Uit twee zeer directe bronnen, kunnen we de gang van zaken vrij nauwkeurig reconstrueren. Met vrij grote zekerheid is vast te stellen, dat de gewonde soldaten uit de slag om Arnhem in september 1944, kwamen. Ze werden per schip over de IJssel aangevoerd en via de Mallegatsluis naar de Kattensingel gebracht. Vandaar werden ze op karren naar het St. Jozefpaviljoen getransporteerd. Als een soldaat overleed kwam hij in het mortuarium van het Paviljoen terecht. Als er een aantal soldaten overleden waren, werd de firma Dekker van de Vest gesommeerd een aantal paard en wagens in gereedheid te brengen om de gestorvenen naar het toen nog niet in gebruik zijnde IJsselhof te vervoeren.

De lijken werden in houten kisten, gemaakt door de timmerfabriek van, van Dam gedaan, en op een platte kar van de firma Dekker gezet. De kisten werden bedekt met de hakenkruisvlag. Aan de zijkanten van de karren werden houten schotten geplaatst. Op afstand werd de stoet door een Duitse auto gevolgd. Via de Joubertstraat kwam de stoet op de dijk. De werknemers van Dekker moesten de kisten uitladen. Ze mochten niet toekijken, maar moesten de plek verlaten. Op afstand hoorde men wel de saluutschoten die bij de teraardebestelling gelost werden. De begrafenis vond plaats op de plek van het huidige crematorium. Na de oorlog in 1949/1950, werden de stoffelijke overschotten, opgegraven en in kleine witte houten kisten naar Ysselsteyn (Limburg) vervoerd en daar herbegraven. Deze graven zijn er nu nog.

In een volgende nieuwsbrief, zullen we uitgebreid aandacht besteden aan de Nederlands oorlogsslachtoffers die op de begraafplaats liggen.

Restauraties:

Op de begraafplaats bevinden zich een aantal graven die gerestaureerd of opgeknapt zijn. Deze restauraties zijn gedaan op particulier initiatief. Niet al deze opknapbeurten zijn succesvol te noemen. Daarom willen wij er nogmaals op wijzen, dat voor een eventuele restauratie vergunning bij de Gemeente aangevraagd moet worden.

Nl. bij Begraafplaats/
crematorium IJsselhof,
Tel 0182 514391.

Boekbespreking

Af en toe komen leden van onze stichting in het bezit van boeken over allerlei funeraire onderwerpen.

Voor diegenen onder onze lezers, die ook in dergelijke boeken geïnteresseerd zijn, bespreken we af en toe een boek.

1) *Wat is dat voor een grafsteen?* (De Joodse begraafplaats van Turnov.

K Jongeling, G.J. Jongeling-Vos m.m.v H Neudecker. 40 blz, zwart/ wit, geniet, ISBN 9080582417. Prijs 10,-
Uitgave van de stichting vriendschapsband Reeuwijk-Turnov.

Reeuwijk oktober 2000.
P/a Gemeentehuis Reeuwijk.
Sinds 1991 bestaan er vriendschapsbanden tussen Reeuwijk en het Tjechische Turnov. Bij een bezoek van de auteurs aan Turnov kwam men op de vervallen Joodse begraafplaats. Zo ontstond het idee er een boekje over te maken. Het boekje beschrijft de geschiedenis van de Joden in Turnov. De inleiding wordt gevormd door een hoofdstuk over Joodse begraafplaatsen en rituelen in het algemeen. Een ander hoofdstuk gaat over over de grafstenen in Turnov en de teksten die op de stenen te vinden zijn.

Inventarisatie:

In het B veld, links bij binnen komst, zijn weer 4 rijen geïnventariseerd en aan ons bestand toegevoegd. We hopen dit jaar de eerste inventarisatie rond te krijgen. Als alle graven eenmaal beschreven zijn, gaan we aan een tweede rondgang beginnen. We krijgen steeds meer informatie over graven en kunnen zo onze gegevens Per graf uitbreiden. Ook dienen sommige gegevens gecontroleerd te worden. Niet alle stenen zijn bijvoorbeeld nauwkeurig opgemeten, vandaar een tweede rondgang.

In samenwerking met de afdeling monumenten van de Gemeente Gouda is een lijst opgesteld van ongeveer 300 graven, die bijzondere kenmerken hebben qua ornamenten, vorm en omvang. Al deze graven zijn gefotografeerd. Uit deze lijst is een selectie van 50 graven gemaakt. Daaraan toegevoegd is een lijst van 35 graven van "bekende Gouwenaars". Deze lijst met ongeveer 85 graven, moet de basis gaan vormen voor een restauratieplan van de gemeente.

Symbolen en ornamenten:
Grafdoos of kransdoos

In het Funerair Lexicon staat de grafdoos als volgt beschreven. Een uit zink vervaardigde trommel, van voren gedicht met glas.

Hierin waren beschilderde zinken kunstbloemen

bevestigd. Ook waren er rouwlinten, een palmtakje en een enkele keer een foto in de trommel geborgen. Na 1945 is dit gebruik verdwenen. De meeste grafdozen op de graven zijn vernield met name door de weersomstandigheden. Op de oude begraafplaats zijn nog zes grafdozen. Ze variëren in sterk in grootte. Sommige zijn leeg andere hebben ook nog hun ornamenten. Bij de meeste ontbreekt de glazen plaat. In een doos zien we nog vaag de contouren van een foto. Het hoge aantal op een begraafplaats is vrij uniek. In verband met de kwetsbaarheid, worden de grafdozen in het Baarhuisje bewaard. Een aantal dozen is inmiddels opgeknapt en een laatste stap zal zijn de dozen weer van glas te voorzien.

Mededelingen:

-De stichting heeft een tweede hands printer aangeschaft. We zijn nu in staat bezoekers op de begraafplaats een uitdraai uit ons bestand van de graven te geven. De prijs per kopie is F 1,-.

-Donatie 2001.

Wij danken alle donateurs, die reeds hun donatie voor 2001 betaald hebben.

Donateurs die nog niet in staat geweest zijn, hun donatie over te maken, verzoeken wij dit voor 1 april te doen.

Open dagen 2001.

De open dagen worden gehouden op de zaterdagen:

21 april, 26 mei en 23 juni.
Van 12.00 tot 16.00 uur.

Op **Donderdag 12 juli**, vindt de bekende avondwandeling in samenwerking met de afdeling wijkbeheer van de gemeente plaats. Aanvang **19.30**.

Op 4 mei start de stille tocht i.v.m. de dodenherdenking bij het graf van A de Rijke.

Restauraties:

Een ieder die wel eens over de begraafplaats wandelt, zal zien dat het graf van A de Rijke inmiddels op ons initiatief door de gemeente is opgeknapt.

Colofon:

Voor reactie, op- en of aanmerkingen op deze nieuwsbrief. Maar ook voor verdere vragen, suggesties etc, kunt u contact opnemen met ons secretariaat:
Nieuwehaven 320
2801 EG Gouda.

Donaties kunt u richten aan:
Stichting Oude Begraafplaats
Giro: 8033902.

Voor vragen over asverstrooing en restauratiemogelijkheden, kunt u zich wenden tot:
Beheerder:
Begraafplaats/ crematorium IJsselhof.
Postbus 1086
2800 BB Gouda.
Telefoon: 0182 584214.
Voor informatie over de graven:
Mevr I Meter.
Oosthaven 69
2801 PG Gouda
Telefoon: 0182 513441.